

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıdaki sorularımın *Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı Mahinur ÖZDEMİR GÖKTAŞ* tarafından Anayasa'nın 98'inci, İçtüzüğü'nün 96'nci ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Salije AYDENİZ

Mardin Milletvekili

TBMM İdare Amiri

Türkiye'de çocuk yoksulluğu ve işçileştirilen çocuklar meselesi, son yıllarda derinleşmiş ve yapısal bir sorun haline gelmiştir. UNICEF ve TÜİK verileri, Türkiye'nin çocuk yoksulluğunun en yoğun yaşandığı ülkeler arasında yer aldığını göstermektedir. Çocukların yaşam, sağlıklı büyüme, gelişme ve eğitim gibi temel hakları ciddi biçimde ihlal edilmekte; ihmaller zinciri denetlenmemekte ve bu ihmaller kamuoyunda yeterince görünürlük kazanmamaktadır.

Özellikle Mesleki Eğitim Merkezleri (MESEM) uygulamaları ile çocukların ucuz iş gücü olarak çalıştırılması, çocuk hakları bakımından endişe verici bir tablo ortaya koymaktadır. Bu süreçte iş sağlığı ve güvenliği önlemlerinin yetersiz olduğu, denetimlerin eksik kaldığı ve çocukların ağır iş kollarında sigortasız çalıştırıldığı yönündeki iddialar düzenli biçimde kamuoyuna yansımaktadır.

İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Meclisi'nin 12 Haziran 2025 tarihli verilerine göre, son 12,5 yılda en az **770 çocuk çalışırken yaşamını yitirmiştir**. Rapora göre çocuklara iş güvenliği eğitimi verilmeden, kendilerini koruyamayacak durumda olmalarına rağmen ağır ve tehlikeli işlerde, kayıt dışı şekilde çalıştırıldıkları tespit edilmiştir. Hayatını kaybeden çocukların 53'ü 5-9, 208'i 10-14, 509'u 15-17 yaş grubundadır. Bu ölümlerin 261'i (yüzde 34) 5-14 yaş, 509'u (yüzde 66) ise 15-17 yaş aralığındadır.

Özellikle 5-14 yaş grubunda boğulma ve trafik/servis kazaları öne çıkarken; 15-17 yaş grubunda ezilme, yüksekten düşme gibi nedenler dikkat çekmektedir. Çocuklar en çok metal, gıda, tekstil, inşaat ve kimya sektörlerinde çalıştırılmakta; inşaat işçisi çocuklar sık sık ölümcül kazalara maruz kalmaktadır. Ayrıca genel işçi ölümleriyle karşılaştırıldığında, kız çocuklar ve göçmen çocuklar arasında oransal olarak daha fazla ölüm yaşandığı raporda belirtilmektedir.

Bu bağlamda;

1. MESEM uygulamaları kapsamında sigortasız veya ağır işlerde çalıştırıldığı tespit edilen çocuklara ilişkin Bakanlığınıza intikal eden başvuru sayısı kaçtır? Bu başvurularla ilgili yürütülen işlemler nelerdir?
2. Son beş yıl içerisinde çocuk işçiliği nedeniyle yaşamını yitiren çocuklara dair Bakanlığınızın bilgi, inceleme ya da müdahale kaydı bulunmakta mıdır? Varsa kaç vakada sosyal hizmet müdahalesi gerçekleşmiştir?
3. Çalışırken yaşamını yitiren ya da ağır yaralanan çocuklara ve ailelerine yönelik psikososyal destek hizmeti sunulmuş mudur? Bu hizmetten kaç çocuk ve aile faydalanmıştır?
4. 5-14 yaş arasında kayıt dışı olarak çalıştırılan çocukların tespiti halinde Bakanlığınızın devreye girerek yürüttüğü koruyucu ve önleyici hizmetlere dair güncel bir eylem planı mevcut mudur?
5. 2024 ve 2025 yıllarında çocuk işçiliği riski taşıyan hanelere yönelik sosyal inceleme yapılmış mıdır? Yapıldıysa kaç hanede risk tespit edilmiştir ve bu hanelere yönelik hangi sosyal destekler uygulanmıştır?
6. Çocuk işçiliğinin yoğun olduğu bölgelerde yer alan sosyal hizmet merkezlerinin sayısı nedir? Bu merkezlerde çocuk işçiliğiyle mücadeleye dönük özel birim veya uzman ekip bulunmakta mıdır?
7. İş kazası sonucu beden bütünlüğü zarar gören çocuklara yönelik fiziksel ve ruhsal rehabilitasyon desteği sunulmakta mıdır? Bu hizmetin bütçesi ve erişim kriterleri nelerdir?
8. MESEM benzeri programlarla işçileştirilen çocuklara yönelik çocuk refahı, güvenliği ve gelişimi açısından Bakanlığınızca yürütülen herhangi bir izleme çalışması bulunmakta mıdır?

9. Bakanlığımıza bağı kuruluşlara veya ALO 183 hattına çocuk işçiliğı, ağır işte çalıştırılma veya çocuk ölümleriyle ilgili gelen ihbar sayısı nedir? Bu ihbarların kaçını incelemeye alınmıştır?
10. Çocuk yoksulluğunun önlenmesine yönelik 2025 yılı itibarıyla yürütölen programlar nelerdir? Bu programlardan kaç çocuk yararlanmaktadır ve bölgesel dağılımları nasıldır?